

HISTÓRIA - Teheránska konferencia, november 1943: Bol to Stalin, kto bol proti rozdeleniu Nemecka

- CZ24 News | 1. prosince 2022

RUSKO (ZSSR)/USA/UK: V týchto dňoch si pripomíname stretnutie vedúcich predstaviteľov troch mocností ZSSR, USA a Veľkej Británie. 28. novembra 1943 sa začala Teheránska konferencia - bolo to vôbec prvé stretnutie hlavných predstaviteľov ZSSR, USA a Spojeného kráľovstva počas druhej svetovej vojny. Konferencii predchádzala konferencia v Káhire, nasledovala konferencia v Jalte a ešte neskôr v Postupime.

Stretnutie troch štátnikov v Teheráne sa konalo za prísnych bezpečnostných podmienok na sovietskom veľvyslanectve, kde bol v rezidencii uprostred parku ubytovaný aj americký prezident Roosevelt. Takpovediac v susedstve sa nachádzalo britské veľvyslanectvo. Konferencia sa skončila 1. decembra 1943. Dňa 29. novembra 1943 odovzdal britský ministerský predseda Churchill v mene britského panovníka Juraja VI. Stalinovi "stalingradský meč" pre obyvateľov Stalingradu ako výraz obdivu a ocenenia ich hrdinstva prejaveneho počas obliehania mesta fašistickou armádou v rokoch 1942-43.

Počas konferencie došlo 30. novembra 1943 k dohode, že v máji 1944 sa na pobreží Francúzska v Normandii uskutoční vojenská operácia pod krycím názvom Overlord. Dovtedy totiž ťarcha bojov na európskom území spočívala výlučne na Rusoch (USA viedli bojové operácie v Tichomorí, Veľká Británia v severnej Afrike). Bolo prijatá dohoda a vytvorenie Rady ministrov zahraničia a Európskej poradnej komisie. Záverečným dokumentom konferencie sa stala tzv. Deklarácia troch štátov, v ktorej sa Churchill, Roosevelt a Stalin zaviazali spolupracovať aj po skončení vojny. Ďalšími témami, o ktorých sa na konferencii diskutuje je povojnové usporiadanie sveta, hranice Poľska, vytvorenie medzinárodnej bezpečnostnej organizácie po vojne, osud Perzie (Irán) a budúcnosť Nemecka. Najmä o budúcnosti Nemecka.

Franklin Roosevelt chcel rozdeliť Nemecko na 5 štátov: Republiku Hannover, Republiku Hesensko, Republiku Bavorsko, Republiku Sasko a Republiku Prusko. Winston Churchill tiež obhajoval rozdelenie Nemecka, pričom zdôrazňoval potrebu oddeliť Bavorsko, Bádensko a Württembersko od Nemecka. Churchill navrhol zahrnúť tieto územia spolu s Rakúskom a Maďarskom do samostatnej dunajskej konfederácie. Bol to Stalin, kto bol proti rozdeleniu Nemecka.

V rozkaze č. 55 z 23. februára 1942 J. Stalin zablahoževal armáde a partizánom k 24. výročiu Červenej armády. Rozkaz obsahuje aj tieto slová: „Niekedy v zahraničnej tlači hovoria, že cieľom Červenej armády je vyhubiť nemecký ľud a zničiť nemecký štát. To je samozrejme hlúpy nezmysel a hlúpe ohováranie Červenej armády. Červená armáda nemá a nemôže mať také idiotské ciele. Účelom Červenej armády je vyhnáť nemeckých okupantov z našej krajiny a oslobodiť sovietsku zem od nemeckých fašistických útočníkov. Je veľmi pravdepodobné, že vojna za oslobodenie sovietskej krajiny povedie k vyhnaniu alebo zničeniu hitlerovskej kliky. Uvítali by sme takýto výsledok. Bolo by však smiešne stotožňovať Hitlerovu kliku s nemeckým ľudom, s nemeckým štátom. Skúsenosti z histórie hovoria, že Hitlerovci prichádzajú a odchádzajú, ale nemecký ľud a nemecký štát zostáva.”